

روحانی دوباره از مصوبه یازدهم آذر ۹۹ مجلس انتقاد کرد

۱۱ سپتامبر ایرانی

گروه سیاست: تصویب طرح «اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع ملت ایران» در آذر سال گذشته در مجلس، چنان برای حسن روحانی سخت آمده که در دو هفته گذشته بارها به آن اشاره و از آن انتقاد کرده است...

صفحه ۲

دوشنبه ۴ مرداد ۱۴۰۰ | ۱۵ ذی‌الحجه ۱۴۴۲ | ۲۶ جولای ۲۰۲۱

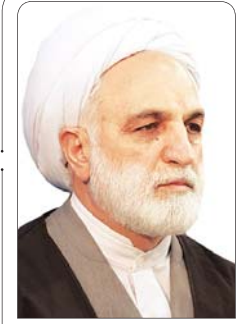

محسنی‌اژه‌ای دستور رسیدگی مجدد داد

آزادی در انتظار محکومان آبان ۹۸ و بازداشتی‌های خوزستان

گروه سیاست: دیدارهای رودرروی رئیس قوه قضائیه با محکومان و خانواده‌هایشان بعد از سال‌ها، دوباره برقرار شده و دیگر نگرانی از تصمیم‌های اشتباه مانع از رسیدگی مجدد به پرونده محکومان امنیتی نیست. قرار است پرونده محکومان آبان ۹۸ ...

صفحه ۳

سال هجدهم | شماره ۴۰۵۹ | ۱۲ صفحه | ۷۰۰۰ تومان

تترها

نه سلطان، نه بورس فقط قطعی برق

صفحه ۵

مصوبه جدید شورای عالی شهرسازی دربارۀ کاهش بارگذاری در یادگان ۰۶

ضرر با الاجل یک ماهه به ارتش

صفحه ۹

بدعت بحث برانگیز تلویزیون در گزارشگری

صفحه ۱۱

بابل الشعر شاعر خوزستان در شعر بر اهنتی

صفحه ۶

راه حل‌های اشتباه برای خوزستان صالح نیکبخت

صفحه آخر

پیدا و پنهان سفر جنجالی اردوغان به قبرس شمالی محمود قاضی

صفحه ۸

حرف اول

تبریز؛ شهری خلاق در زبان و ادب فارسی

سید احمد محیط‌طباطبایی

زبان فارسی دری امروزه به‌عنوان زبان معیار (ایران امروزی) و زبان ملی مردم ایران مطرح است. این زبان دارای تاریخچه و سابقه‌های بسیار طولانی و درخشان است...

که ویژگی‌های خاص و متفاوتی با سایر زبان‌ها دارد. زبان فارسی دری بنا بر یک روایت و استدلال، زبان بومی مردم تخرستان یا به عبارتی ناحیه امروزی مزارشریف (بلخ)، بعدها از سوی خاندان سامانیان برخاسته از بلخ به‌عنوان زبان رسمی این حکومت در نظر گرفته شد. اما پیش‌تر و قبل از آن، فقیه اهل بلخ یعنی ابوحنیفه، صاحب فقه حنفی و شاگرد حضرت علی(ع)، زبان فارسی دری را از منظر دین اسلام ارتقا می‌دهد؛ به این معنا که اجازه ترجمه و تفسیر قرآن به زبان فارسی و قرأت نماز به این زبان را صادر می‌کند و سامانیان حنفی‌مذهب فارس‌زبان پس از استقرار حاکمیت خود، با یک پدیده جدید در قلمرو ایران مواجه می‌شوند. تا قبل از سقوط ساسانیان، قبایل ترک حق ورود به قلمرو ایران را نداشتند و این قبایل در پشت دیوارهایی که امروزه بقایای دیوار دفاعی گرگان یا اسکندر نشانی از آن است، باقی می‌ماندند؛ اما با قبول اسلام و مسلمان شدن ایران، فقط شرط مسلمان شدن برای ورود به قلمرو امپراتوری اسلام وجود داشت. به همین دلیل می‌بینیم که ترکان غز از ناحیه ماوراءالنهر وارد ایران می‌شدند و توسط ساسانیان، مذهب حنفی و زبان فارسی را قبول می‌کردند و به صورت پیک و کسانای درمی‌آمدند که به نوعی تقویت‌کننده و سفیر این زبان محسوب می‌شدند. شاید یکی از مهم‌ترین دربارهای پادشاهان ایران که به شعری پارس‌زبان مشهور است، دربار سلطان محمود غزنوی، سلطان ترک باشد. ترکان با این شرط ورود که زبان فارسی را قبول می‌کنند در قالب سلجوقیان، یکی از مهم‌ترین حکومت‌های ایران، قرار می‌گیرند و این سلاجقه هستند که زبان فارسی دری را تا مدیترانه و چین گسترش می‌دهند. می‌بینیم که سلاجقه روم نیز نام‌های ایرانی برگرفته از شاهنامه همچون کیقباد و کیکاووس را بر خود می‌گذارند. حداقل‌های قرون اول تا دوران صفویه نیز شهر تبریز پایتخت زبان فارسی دری است؛ زمانی که شعرا و سخنگویان مختلف به این شهر می‌آمدند و ما شاهد پدیده‌ای به نام مغرب‌الشعرا هستیم که باعث شده بیش از ۴۰۰ شاعر فارسی‌گو در تبریز مدفون باشند و اهمیت شهر تبریز برای فارسی‌زبانان از این منظر مشاهده می‌شود.

ادامه در صفحه ۵

مدافعان محدودسازی

اصولگرایان برای محدودسازی اینترنت یک صدا شدند

گروه سیاست: طرح جنجالی مجلس برای محدودسازی اینترنت در حالی امروز به بررسی گذاشته می‌شود که در روزهای اخیر هم جریان اصولگرایی در خارج از پارلمان به نحوی به دفاع از آن پرداخته است. احمد خاتمی با حمله به روحانی گفته نخستین قدم رئیسی باید ایجاد اینترنت ملی باشد. این در حالی است که روحانی در آخرین جلسه شورای عالی فضای مجازی در دولت خود همچنان از توسعه اینترنت در

صفحه ۲

یادداشت

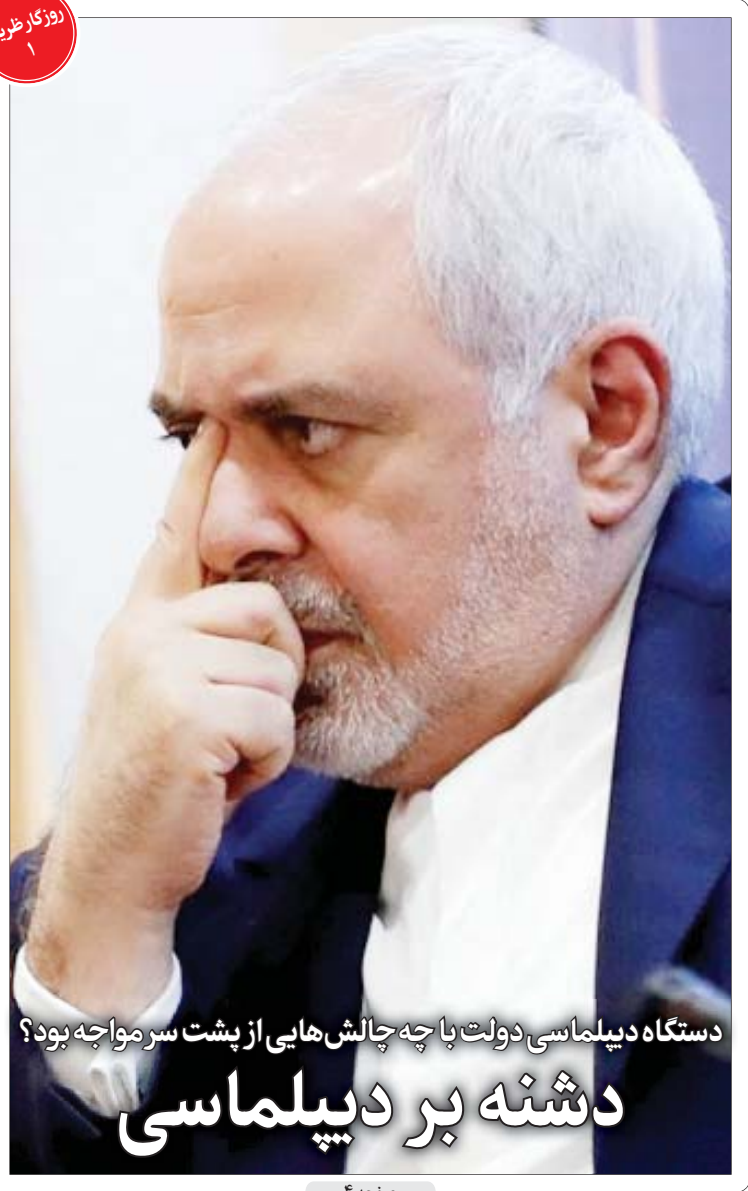
بایسته‌هایی در سیاست خارجی دولت آینده

حنی در میانه جنگی خونبار درحالی که سربازانشان در جبهه‌های جنگ مشغول کشتار یکدیگرند، می‌توانند بر سر یک میز بنشینند، به هم لبخند بزنند و امیدوارانه و مؤدبانه برای کسب بیشترین منفعت ملی با یکدیگر مذاکره کنند. تقویت و تثبیت نگاه دوطرفه در سیاست خارجی ایران به‌واسطه معرفی اصولگرایان دولت آینده به‌عنوان نمایندگان اصل جریان ضدآمریکایی و متعهدان حقیقی به مبارزه ایدئولوژیک با استکبار جهانی، به تضعیف ظرفیت‌های دیپلماسی برای کسب منافع ملی منجر خواهد شد که باید از آن پرهیز شود. دوم اینکه اهداف سیاست خارجی باید بر اساس منافع ملی تعریف شده و با قدرت ملی حمایت شود. منافع ملی باید مخرج مشترک منافع آحاد جامعه و تمامی جریان‌های داخلی باشد و قدرت ملی باید در راستای حمایت از منافع همگانی خود را به‌عنوان منافع ملی معرفی کند و از قدرت خود برای محدودسازی منافع دولت به ترجیحات خود استفاده کند. عاملی است که اهداف ملی را به اهدافی گروهی و به هزینه عمومی تقلیل داده

فوا بسیار بیشتر از ابزارهای دیگر - حقوق بین‌الملل، سازمان‌های بین‌المللی و حکومت جهانی- در حفظ نظم و تعقیب منافع ملی خوش‌بین است و بر کارآمدی آن تأکید دارد. ابزارهایی که دیپلماسی در اختیار دارد از نگاه و عبارات‌اند از اقتناع، مصالحه و تهدید به کاربرد زور که هنر دیپلماسی تأکید به‌موقع و درست بر هریک از این ابزارها در زمان مناسب است. ممنوعیت مذاکره و تابوساختن از آن در آغاز به کار دولت جدید، دیپلماسی را از دو ابزار کارآمد اقتناع و مصالحه محروم کرده و آن را به تهدید به کاربرد زور محدود می‌کند. تهدید به زور نیز آنجایی کارآمد است که در مرحله تهدید به اهداف برسد وگرنه استفاده از زور برای دستیابی به اهداف نه مقرون به‌صرفه است و نه در درازمدت قابل‌تداوم. زور آنجایی که می‌تواند به پول رایج سیاست یعنی نفوذ و اعتبار منجر شود، قابل هزینه‌کردن است و این یعنی زور آنجایی ارزشمند است که در راستای اقتناع و مصالحه به کار گرفته شود. اینها البته فارق از این بحث است که اساسا وزن قدرت سخت‌افزاری ایران برای تهدید در مقایسه با دیگران به چه میزان قابل‌ملاحظه است.

۲- اما موفقیت در دیپلماسی از نظر مورگنتا بسته به رعایت قواعدی است. نخست اینکه دیپلماسی باید از جنگاوری و مبارزات ایدئولوژیک به دور باشد. جنگ و مبارزات ایدئولوژیک، فضاهایی دراماتیک و مبتنی بر دوقطبی‌های متضاد خیر و شر یا سیاه و سفید هستند اما دیپلماسی محدوده‌خاستگرتی‌هاست. دیپلمات‌ها

ادامه در صفحه ۲

صفحه ۴

یادداشت

توسعه آمرانه‌ای که در خوزستان تنش‌زاست

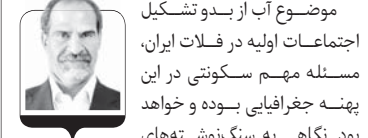
اجتماعی در سراسر جهان بوده است. برای مردمان ساکن در پایین‌دست سد، در جلگه بزرگ خوزستان، باید بررسی شود در مراحل ساخت سد، آیا شرایط اجتماعی و مشارکت مردم منطقه در تصمیم‌گیری لحاظ شده است؟ تصمیم‌گیری آمرانه و صرفاً فنی، عدم تصمیم‌گیری بر پایه معیارهای اجتماعی و جلوگیری از بخش آزادانه اطلاعات در حین ساخت سدها، معمولاً به‌عنوان روشی کارا و مقتدرانه برای اجرای موفق پروژه‌ها شناخته می‌شود! ایجاد رضایت گفتمانی معمولاً مد نظر نیست. مردمان ساکن در جلگه پایین‌دست بر اثر اجرای طرح‌های ساخت سد در ایران اساساً زندگی متفاوتی تجربه می‌کنند. بافت جمعیتی با مشاغل جدید متفاوت می‌شود و با تغییرات محیطی، نوع و میزان کشت در زمین‌های کشاورزی نیز عوض می‌شود. به دلیل سیاست‌های سدها و تپها دو سال بعد از آن سال‌های زیادی دیده‌اند. تالاب هورالعظیم که سه‌چهارم و مستعشر در عراق و یک‌چهارم در ایران قرار گرفته است، زمانی منبع آبی جلگه خوزستان بود. در فروردین ۹۸ با سیلاب وسیع کل تالاب به دریاچه بزرگی تبدیل شد که برای بازدید از آن به ناچار با قایق تردد می‌کردیم. اما اکنون و تنها دو سال بعد از آن سال استثنائی، این تالاب مجدداً خشک شده است. خشک شدن این تالاب منشأ بسیاری از تنش‌های اخیر در خوزستان بود که با رهاسازی بیشتر آب ذخیره‌شده سد کرخه، به‌صورت فوری‌تی تا حدی از ابعاد تنش کاسته شده ولی اکنون باید به پاییز و زمستانی برپارش در سال آبی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ امید ببندیم که این ذخیره رهاسده و سال کم‌بارش و خشک گذشته را جبران کند.

ادامه در صفحه ۵

سرمقاله

از بی‌آبی خوزستان تا کم‌آبی کرمان

نعمت احمدی - حقوق‌دان

موضوع آب از بدو تشکیل اجتماعات اولیه در فلات ایران، مسئله مهم سکوتی در این پهنه جغرافیایی بوده و خواهد بود. نگاهی به سنگ‌نوشته‌های باقی‌مانده از ادوار مختلف تاریخی، نشانگر آن است که یکی از دغدغه‌های اصلی حاکمان در ایران، خشک‌سالی بوده که از خواندن می‌خواهند کشور اهورایی ایران را از خشک‌سالی نجات دهد. اما آنچه در روزهای گذشته در استان تفتیده خوزستان می‌گذرد و آب در صدر مطالبات مردم از مرد، زن، جوان و نوجوان قرار گرفته، برمی‌گردد به سوم‌مدریت آب در استان فعلاً خشکیده خوزستان که دیرزمانی برآبرترین منطقه کشور بود و همین مطلب تفاوت مطالبات مردم استان خوزستان را از دیگر مناطق متمایز می‌کند. برای نمونه، استان کرمان، محل تولد نگارنده، فاقد روان‌آب‌هایی است که دولت‌ها بتوانند در آن دخالت کنند. تنها رود استان، هلیل‌رود است که در نهایت به دریاچه جزموریان وارد می‌شود. با بستن سد جیرفت بر روی این رود و خشک شدن مسیرهای هلیل‌رود تا جزموریان، اتفاقاتی از نوع مطالبات مردم خوزستان در آینده در این نواحی هم دور از ذهن نیست که از هم‌اکنون باید درصد چاره‌اندیشی بود. این رود از کوه‌های شهرستان بافت، لاله‌زار، دلفار، جبال‌بارز و بحر آسمان سرچشمه می‌گیرد و پس از عبور از شهرستان‌های جیرفت، عنبرآباد، رودبار و قلعه‌گنج، وارد باتلاق جزموریان می‌شود. در منطقه جیرفت بر روی آن سدی ساخته شد؛ در ۴۰ کیلومتری جیرفت و در محل تنگ‌نراب. اهداف اولیه احداث سد جیرفت، آبیاری ۱۱ هزار هکتار اراضی پشت سد، تولید انرژی برق با قدرت ۳۰ مگاوات و تغذیه آب‌های زیرزمینی و در نهایت جلوگیری از خسارت‌های ناشی از طغیان‌های فصلی آبریز رود هلیل‌رود قبل از احداث سد جیرفت حوضه جزموریان بود؛ چاله‌ای بین کوه‌های مرکزی استان در شمال و منطقه بشاگرد در جنوب. با احداث سد جیرفت، به کلی اکوسیستم و جغرافیای طبیعی منطقه دچار دگرگونی شد. در دیگر مناطق استان رودخانه‌ای نیست که دولت با دستکاری وضعی مانند حوزه جزموریان درست کرده باشد. در مدیریت استحصال آب‌های زیرزمینی در استان کرمان نیز مانند دیگر استان‌ها، به نوعی غارت و تاراج آب‌های زیرزمینی بر خورد می‌کنیم که از دهه ۴۰ تا امروز به مدت دست‌کم ۶۰ سال با بی‌نامگی اکثر قریب‌به‌اتفاق قنات‌ها را که بعضاً عمری به درازای تاریخ دارند، خشکاندیم. برداشت آب از سفره‌های زیرزمینی تا حفر چاه عمیق، با پروانه یا بی‌پروانه، کاری است آسان، اما تغذیه سفره‌های زیرزمینی با آبخوان‌داری و آبخیزداری برنامه می‌خواهد و متأسفانه در سازمان‌های ذیربط حوزه آب، اصلاً برنامه‌های وجود ندارد که با آبخوان و آبخیزداری، بخشی از روان‌آب‌های فصلی را به سفره‌های زیرزمینی تزریق کنیم تا فرونشست سفره‌های زیرزمینی آب در بازه زمانی طولانی‌تری صورت گیرد. اگر دولت برنامه‌ای برای تزریق روان‌آب‌ها به سفره‌های زیرزمینی داشت، به یقین در این زمینه هم مافیای آب ورود پیدا می‌کرد. امروزه در حوزه آبخوان و آبخیزداری مانند سدسازی ده‌ها متولی سبیه‌چاک دنبال قله‌قطره روان‌آب‌های فصلی بودند که به داخل زمین تزریق شوند، مانند برنامه‌های سودده سدسازی که ذره‌بین به‌دست دنبال رودخانه‌ها، حتی لیش آب می‌گشتند. به همین علت مردم دیگر مناطق کشور به‌خصوص مناطق کویری و مرکزی، مطالباتی از نوع مطالبات بحق مردم خوزستان ندارند. به‌زودی دیگر نواحی مانند اصفهان، حوزه دریاچه ارومیه و چهارمحال‌و‌بختیاری نیز فریاد دادخواهی سسر خواهند داد. اما چرا خوزستان زودتر دنبال حقوق از دست‌رفته خود برآمد؟

ادامه در صفحه ۴

روزنامه شرق منتشر کرد
جامع‌ترین تقویم فرهنگ، هنر و رسانه همراه با ۱۰۰ عکس رویداد مهم قرن
قیمت: ۶۰ هزار تومان
تلفن سفارش: ۸۸۹۰۳۵۴۸

جناب آقای دکتر احمد شیرزاد
مصیبت درگذشت پدر گرامیتان را تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن مرحوم رحمت واسعه و برای بازماندگان صبر آرزو مندیم.
روزنامه شرق

ارتباط با روزنامه شرق
SHARGHLINE
@SHARGHDAILY.IR